

Länsstyrelsen
Gotlands län

Beslut

Dnr 221-439-97

4.7.1997

Livsmiljö/kultur
Joakim Hansson
Tel: 0498-292124
Fax: 0498-247275
E-post: joha@i.lst.se

Kopia
Enligt förteckning sidan 4

H 008 (Boställen)
A 194 (Prästgård)

	Rikantikvarieämbetet och Statens historiska museer
Ink.	1997-08-06
Dnr.	310-4314-1997

Byggnadsminnesförklaring (BM) av Barlingbo prästgård, fastigheten Barlingbo Prästgården 1:1, Gotlands kommun.

Roma pastoratskyrkoråd har i skrivelse till länsstyrelsen daterad den 20 februari 1996 förklarat sig positivt till en byggnadsminnesförklaring av prästgårdsmiljön i Barlingbo.

BESLUT

Länsstyrelsen förklarar med stöd av 3 kap 1§ första stycket av lagen om kulturminnen m.m. (1988:950) KML prästgårdsmiljön på Prästgården 1:1 Barlingbo för byggnadsminne (BM) enligt följande.

BM-förklaringen omfattar prästgårdens huvudbyggnad (1) med flygel (2). Inom byggnadsminnesområdet finns ett garage (3) som inte ingår i byggnadsminnesförklaringen. Till byggnadsminnet hör även omgivande trädgård inkluderande planteringar och träd enligt bifogad karta.

BYGGNADSBESKRIVNING

Barlingbo prästgårdsmiljö hör till Gotlands viktigaste prästgårdsmiljöer från 1800-talet. Då prästgården byggdes fungerade den även som prästgård för Ekeby församling. Prästgården avviker genom huvudbyggnaden starkt från det traditionella byggnadssättet. Den är uppförd 1902 enligt ritningar från 1900 av Nils Börning i röttegel med inslag av gotländsk kalksten i en blandstil med inslag av såväl nygotik som ungrenässans. Börning ritade flera förslag till huvudbyggnaden, som uppfördes av de byggnadsmaterial som vid sekelskiftet 1900 kunde frambringas på Gotland, nämligen formslaget tegel och kalksten. Byggnaden är såväl exteriört som interiört välbevarad. Den största förändringen är att verandan förenklats vid förnyelse år 1969. Den senaste renoveringen 1983-84 innebar att nytt kök och nya sanitetsutrymmen installerades.

Flygelbyggnaden är uppförd 1882 i kalksten i en våning med källare. Den har ursprungligen varit brygghus och en liten arrendatorbostad. Byggnaden har ingen sockel, putsen går helt ned mot marken. Sadeltaket saknar gavelutsprång. Den enkla arkitekturen, som är typisk för Gotland, präglar flygeln. Byggnaden har en synnerligen välbevarad interiör.

Rikantikvarieämbetet har i sin remiss den 18 juni 1997 avstyrkt byggnadsminnesförklaringen med motiveringen att huvudbyggnaden inte uppfyller

19.9.97 08.26 beslot
Av K. K. till Filb - Yung

kulturhistoriska och arkitektoniska kvaliteter, samtidigt som man framhåller att det varit svårt att ta ställning till byggnadsminnesförklaringarna utgående från handlingarna. Länsstyrelsen anser att Barlingbo prästgårdsmiljö är enastående dels genom de interiört väl bevarade byggnaderna, men även genom den säregna miljön. Huvudbyggnaden utgör det enda exemplet på en prästgård på Gotland och en av de få i Sverige där 1800-talets tolkning av den medeltida arkitekturen genomförts och där det lokala sten- och tegelmaterialet präglar fasadbehandlingen. Byggnadsminnesförklaringen av fastigheten motiveras ytterligare genom den sällsynt välbevarade exteriören och interiören i flygelbyggnaden.

SKYDDSFÖRESKRIFTER

Länsstyrelsen meddelar enligt 3 kap 2§ KML följande skyddsföreskrifter:

1. Ovan angivna byggnader får inte rivas, byggas till eller till sitt yttre byggas om. Inga förändringar får heller ske vad gäller takutformning, takmaterial, skorstenar, fönster inklusive äldre beslag, dörrar inklusive äldre beslag och fasadmaterial eller övrig exteriör utformning.
2. I byggnaderna får inte göras ingrepp eller ändring i stomme och takstol, rumsindelning och skorstensstockar.
3. I interiören får inte göras ingrepp i eller ändring av rumsindelning, fast inredning såsom eldstäder, äldre golv- och takbräder, brygghus med kölna (flygeln), äldre innertrappor, äldre listverk, fasta skåpinredningar, fast tallrikshylla (flygeln) och diskbord (flygeln), köksspis med kupa (flygeln), fasta kapphängare (flygeln), väggpanel, äldre dörrar inklusive beslag, vindsrum och fast brygghusinredning (flygeln).
4. Byggnaderna skall underhållas så att de inte förfaller. Vid underhålls- och reparationsarbeten får endast traditionella material och metoder användas och utförandet skall ske på sådant sätt att det kulturhistoriska värdet inte minskar. Alla framtida arbeten skall ske i samråd med länsstyrelsen.
5. Parken/ trädgården, det område som på bilagda karta avgränsas med streckad linje, får inte ytterligare bebyggas eller på annat sätt förändras. Tillhör till trädgården som väg, flerårigt växtmaterial m.m. får inte flyttas, tas bort eller ändras.

KOMMENTARER

Avsikten med skyddsföreskrifterna är att inga exteriöra eller interiöra förändringar enligt punkterna 1, 2 och 3 skall ske. Därför är även mindre förändringar av markbeläggningen, tunar och portar, uppsättning av antenner, räcken skärmtak, altaner, markiser, skyltar, lampor m.m. tillståndspliktiga och skall utföras i samråd med länsstyrelsen.

Fört underhåll och restaurering skall kontakt tas med länsstyrelsen, Livsmiljöenheten/ Kultur. Råd om åtgärder ges av länsstyrelsen.

Även för BM prövas bygglovspliktiga åtgärder på sedvanligt sätt i kommunens byggnadsnämnd. Stadsarkitektkontoret bör kontaktas i osäkra fall.

Om det finns skäl, får länsstyrelsen lämna tillstånd till att ett byggnadsminne ändras i strid mot skyddsföreskrifterna enligt 3 kap 14 § i KLM.

ÖVRIGT

Lydelsen i detta beslut har efter samråd med Riksantikvarieämbetet ändrats något jämfört med tidigare lydelse. Ändringarna är av redaktionell karaktär, sakinnehållet är fortfarande detsamma.

EV ÖVERKLAGANDE AV BESLUTET

Detta beslut kan överklagas hos länsrätten, se bilaga. Beslutet skall enligt 3 kap. 21 § lagen om kulturminnen mm tillämpas utan hinder av att ev talan förs mot beslutet.

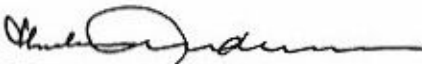
BESLUTANDE MM

Beslut i detta ärende har fattats av landshövding Thorsten Andersson.

Föredragande har varit tf. länsantikvarie Christian Runeby.

Den förberedande handläggningen har utförts av byggnadsantikvarie Joakim Hansson.

I den slutliga handläggningen har även deltagit förste länsassessor Nils Strehlenert.

Thorsten Andersson
landshövding

Christian Runeby
tf. länsantikvarie

Kopia

RAÄ

Byggnadsnämnden

Gotlands fornsal

Kultur- och fritidsnämnden

Kopia av lagakraftvunnet beslut

RAÄ

Lantmäterimyndigheten

Gotlands fornsal

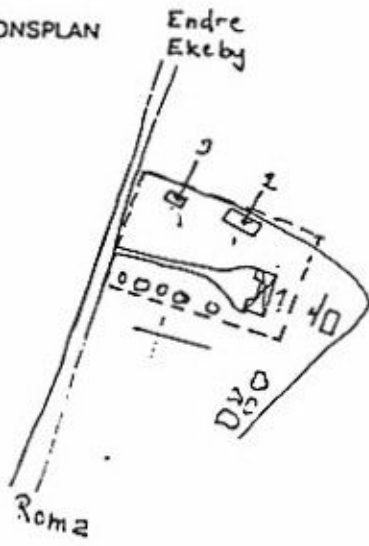
Byggnadsnämnden

Planenheten

Länsantikvarien

BARLINGBO PRÄSTGÅRD

SITUATIONSPLAN

Länsstyrelsen
Gotlands län

Beslut

Dnr 221-439-97

4.7.1997

Livsmiljö/kultur
Joakim Hansson
Tel: 0498-292124
Fax: 0498-247275
E-post: joha@i.lst.se

Pastoratskyrkorådet i Roma pastorat
Roma prästgård
620 23 Romakloster

Länsstyrelsen i Gotlands län

Kopia

Enligt förteckning sidan 4

97 -08- 2 2

Överklagande har ej skett
inom föreskriven tid.

Eva Jacobsson
Eva Jacobsson
Registrator

**Byggnadsminnesförklaring (BM) av Barlingbo prästgård, fastigheten Barlingbo
Prästgården 1:1, Gotlands kommun.**

Roma pastoratskyrkoråd har i skrivelse till länsstyrelsen daterad den 20 februari 1996 förklarat sig positivt till en byggnadsminnesförklaring av prästgårdsmiljön i Barlingbo.

BESLUT

Länsstyrelsen förklarar med stöd av 3 kap 1§ första stycket av lagen om kulturminnen m.m. (1988:950) KML prästgårdsmiljön på Prästgården 1:1 Barlingbo för byggnadsminne (BM) enligt följande.

BM-förklaringen omfattar prästgårdens huvudbyggnad (1) med flygel (2). Inom byggnadsminnesområdet finns ett garage (3) som inte ingår i byggnadsminnesförklaringen. Till byggnadsminnet hör även omgivande trädgård inkluderande planteringar och träd enligt bifogad karta.

BYGGNADSBESKRIVNING

Barlingbo prästgårdsmiljö hör till Gotlands viktigaste prästgårdsmiljöer från 1800-talet. Då prästgården byggdes fungerade den även som prästgård för Ekeby församling. Prästgården avviker genom huvudbyggnaden starkt från det traditionella byggnadssättet. Den är uppförd 1902 enligt ritningar från 1900 av Nils Börning i rödtegel med inslag av gotländsk kalksten i en blandstil med inslag av såväl nygotik som ungrenässans. Börning ritade flera förslag till huvudbyggnaden, som uppfördes av de byggnadsmaterial som vid sekelskiftet 1900 kunde frambringas på Gotland, nämligen formlaget tegel och kalksten. Byggnaden är såväl exteriört som interiört välbevarad. Den största förändringen är att verandan förenklats vid förnyelse år 1969. Den senaste renoveringen 1983-84 innebar att nytt kök och nya sanitetsutrymmen installerades.

Flygelbyggnaden är uppförd 1882 i kalksten i en våning med källare. Den har ursprungligen varit brygghus och en liten arrendatorbostad. Byggnaden har ingen sockel, putsen går helt ned mot marken. Sadeltaket saknar gavelutsprång. Den enkla arkitekturen, som är typisk för Gotland, präglar flygeln. Byggnaden har en synnerligen välbevarad interiör.

Riksantikvarieämbetet har i sin remiss den 18 juni 1997 avstyrkt byggnadsminnesförklaringen med motiveringen att huvudbyggnaden inte uppfyller

kulturhistoriska och arkitektoniska kvaliteter, samtidigt som man framhåller att det varit svårt att ta ställning till byggnadsminnesförklaringarna utgående från handlingarna. Länsstyrelsen anser att Barlingbo prästgårdsmiljö är enastående dels genom de interiört väl bevarade byggnaderna, men även genom den säregna miljön. Huvudbyggnaden utgör det enda exemplet på en prästgård på Gotland och en av de få i Sverige där 1800-talets tolkning av den medeltida arkitekturen genomförts och där det lokala sten- och tegelmaterialet präglar fasadbehandlingen. Byggnadsminnesförklaringen av fastigheten motiveras ytterligare genom den sällsynt välbevarade exteriören och interiören i flygelbyggnaden.

SKYDDSFÖRESKRIFTER

Länsstyrelsen meddelar enligt 3 kap 2§ KML följande skyddsföreskrifter:

1. Ovan angivna byggnader får inte rivras, byggas till eller till sitt yttre byggas om. Inga förändringar får heller ske vad gäller takutformning, takmaterial, skorstenar, fönster inklusive äldre beslag, dörrar inklusive äldre beslag och fasadmaterial eller övrig exteriör utformning.
2. I byggnaderna får inte göras ingrepp eller ändring i stomme och takstol, rumsindelning och skorstensstockar.
3. I interiören får inte göras ingrepp i eller ändring av rumsindelning, fast inredning såsom eldstäder, äldre golv- och takbräder, brygghus med kölna (flygeln), äldre innertrappor, äldre listverk, fasta skåpinredningar, fast tallrikshylla (flygeln) och diskbord (flygeln), köksspis med kupa (flygeln), fasta kapphängare (flygeln), väggpanel, äldre dörrar inklusive beslag, vindsrum och fast brygghusinredning (flygeln).
4. Byggnaderna skall underhållas så att de inte förfaller. Vid underhålls- och reparationsarbeten får endast traditionella material och metoder användas och utförandet skall ske på sådant sätt att det kulturhistoriska värdet inte minskar. Alla framtida arbeten skall ske i samråd med länsstyrelsen.
5. Parken/ trädgården, det område som på bilagda karta avgränsas med streckad linje, får inte ytterligare bebyggas eller på annat sätt förändras. Tillhör till trädgården som väg, flerårigt växtmaterial m.m. får inte flyttas, tas bort eller ändras.

KOMMENTARER

Avsikten med skyddsföreskrifterna är att inga exteriöra eller interiöra förändringar enligt punkterna 1, 2 och 3 skall ske. Därför är även mindre förändringar av markbeläggningen, tunar och portar, uppsättning av antenner, räcken skärmtak, altaner, markiser, skyltar, lampor m.m. tillståndspliktiga och skall utföras i samråd med länsstyrelsen.

Fört underhåll och restaurering skall kontakt tas med länsstyrelsen, Livsmiljöenheten/ Kultur. Råd om åtgärder ges av länsstyrelsen.

Även för BM prövas bygglovspliktiga åtgärder på sedvanligt sätt i kommunens byggnadsnämnd. Stadsarkitektkontoret bör kontaktas i osäkra fall.

Om det finns skäl, får länsstyrelsen lämna tillstånd till att ett byggnadsminne ändras i strid mot skyddsföreskrifterna enligt 3 kap 14 § i KLM.

ÖVRIGT

Lydelsen i detta beslut har efter samråd med Riksantikvarieämbetet ändrats något jämfört med tidigare lydelse. Ändringarna är av redaktionell karaktär, sakinnehållet är fortfarande detsamma.

EV ÖVERKLAGANDE AV BESLUTET

Detta beslut kan överklagas hos länsrätten, se bilaga. Beslutet skall enligt 3 kap. 21 § lagen om kulturminnen mm tillämpas utan hinder av att ev talan förs mot beslutet.

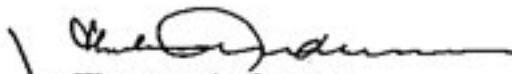
BESLUTANDE MM

Beslut i detta ärende har fattats av landshövding Thorsten Andersson.

Föredragande har varit tf. länsantikvarie Christian Runeby.

Den förberedande handläggningen har utförts av byggnadsantikvarie Joakim Hansson.

I den slutliga handläggningen har även deltagit förste länsassessor Nils Strehlenert.

Thorsten Andersson
landshövding

Christian Runeby
tf. länsantikvarie